Trends en ontwikkelingen

Mantelzorg en Vrijwilligerswerk in Almere - 2017

Deze trendrapportage wordt u aangeboden door de VMCA. De trend en samenvatting van de ontwikkelingen op het gebied van vrijwilligerswerk in 2017 die van invloed zijn op vrijwilligerswerk en mantelzorg in Almere.
Deze rapportage is tot stand gekomen uit gesprekken met en raadpleging van professionals, mantelzorgers en vrijwilligers, waaronder de Vrijwilligersraad Almere.

52.500 inwoners

35%

van de Almeerders doet vrijwilligerswerk

905.341 uren

gemiddeld besteden vrijwilligers 5 uur en 50 minuten per week aan vrijwilligerswerk

5.500 personen actiefst actief

39%

15% in de stad Almere

van de vrijwilligers doet dit in de eigen wijk

23.000 inwoners mantelzorgers

17%

van de volwassen Almeerders zorgt intensief voor iemand

22% lang tegelijk

11% korte termijn

10% van de mantelzorgers is zwaar belast of overbelast

Bron: Almere in de Peiling 2016

ALGEMENE TRENDS

Tweedeling in de maatschappij

De tweedeling in de maatschappij wordt groter. We zien de tegenstelling tussen mensen die zich goed redden, bij die dat niet zijn steeds duidelijker.
Hoogopgeleide en kansrijke mensen tegenover lager opgeleide en meer kwetsbare mensen, financieel draagkrachtigen tegenover mensen met schulden en ongelijkheid tussen oorspronkelijke bewoners en nieuwkomers.

Sociale netwerken zijn onontbeerlijk

We zien ook het verschil tussen mensen die zich gemakkelijk kunnen inzetten als vrijwilliger en mantelzorger en die dat niet kunnen. We zien mantelzorgers die een groot sociaal netwerk hebben en dat gemakkelijk inzetten en mantelzorgers die er vrijwel alleen voor staan. Om deze kloven te verkleinen is het nodig dat dit erkend wordt geslagen. De VMCA draagt graag bij aan het bouwen van Almerse bruggen.

Door toenemende bewustwording en aandacht voor duurzaamheid, circulaire en deeleconomie ontstaan er allerlei nieuwe initiatieven die een belangrijke sociale component hebben. Er ontstaan nieuwe verbindingen tussen mensen.

"NIEMAND KAN ZONDER EEN GOED SOCIAAL NETWERK"

5 TRENDS IN ALMERE

1

Veranderde visie op zorg en welzijn

Er wordt verwacht dat mensen zelf, samen met hun network, een oplossing vinden voor hun problemen.

Belang van preventie en voegspanalering wordt in toenemende mate erkend.

Vroegtijdig inspelen op vragen wordt steeds vaker gedaan door vrijwilligers.

Ouderen en mensen met een beperking wonen langer thuis.

Eén gezin, één plan, één aanpak vraagt om samenwerking tussen alle betrokken partijen.

In de praktijk

Mantelzorgers vragen niet altijd gemakkelijk om ondersteuning en doen een beroep op professionals om hun rol en positie te herkennen en hulp te bieden.

Er wordt vaker een beroep gedaan op vrijwilligers en vragen worden complexer.
Waar stopt vrijwilligerswerk en begint betaalde arbeid?

Wijkwerkers slagen erin om dicht bij de bewoners in beeld te zijn.

Professionals werken steeds meer samen met vrijwilligers en mantelzorgers.

2

Aandacht voor mantelzorgers neemt toe

Er is meer aandacht voor het voorkomen van overbelasting bij mantelzorgers. Dit is een verantwoordelijkheid voor alle partners in het sociale domein.

Mantelzorgers zijn beter in beeld. Ondersteuning kan hierdoor beter op de behoefte worden afgestemd.

Mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid wordt steeds belangrijker voor werkgevers.

Laagdrempelige respijtvoorzieningen in de wijk ontlasten de mantelzorger.

Een goed sociaal network is essentieel. Preventief inzetten op netwerkontwikkeling is daarom belangrijk.

In de praktijk

Mantelzorgers vinden het vaak moeilijk om de benodigde hulp en ondersteuning te krijgen. Bureaucratie en beleidstaal vormen belemmeringen.

Mantelzorgers waarderen het om als groep te worden gezien. Zij zoeken herkenning bij elkaar.

Een goed sociaal network is essentieel. Wederkerigheid maakt het makkelijker om hulp te vragen.

Mantelzorgers en zorgvragers ervaren stapelkosten.

3

Vrijwilligerswerk wordt vrijwillige inzet

Veel mensen doen vrijwillig iets voor de buurt of voor iemand in hun omgeving, zonder dat dit in formeel georganiseerd verband gebeurt. We spreken daarom steeds vaker over vrijwillige inzet als we het hebben over het geheel aan vrijwillige activiteiten.

Er komt meer ruimte voor burgers om eigen initiatieven te realiseren.

Nabuurschap wordt weer hip.

Een VOG voor elke vrijwilliger of actieve bewoner. Hoe houden we dat betaalbaar?

Ervaringsdeskundigen worden vaker zelf vrijwilliger.

In de praktijk

Vrijwilligers vinden het belangrijk om bij een organisatie te horen.

Er is behoefte aan onderlinge uitwisseling van ervaringen.

Er is een grote diversiteit aan initiatieven, veelal opgestart door bewoners. Zij doen dit vanuit een persoonlijke motivatie.

Initiatieven vanuit de wijkteams en NLdoet zorgen voor een positiever imago van vrijwilligerswerk.

Om vrijwilligerswerk te laten groeien is het belangrijk dat het gefaciliteerd wordt.

4

Vrijwillige inzet is als Haarlemmerolie

Vrijwillige inzet wordt gezien als een effectief en goedkoop middel voor allerlei vragen en problemen. Participatie voor een bijstandsuitkering, een stageplaats of een manier om te integreren in Nederland.

Bezuinigingen maken dat er meer behoefte is aan vrijwilligers.

Het is een uitdaging om de juiste vrijwilliger op de juiste plek te krijgen.

Door verschuiving tussen formele en informele zorg zoeken we nieuwe grenzen. Wat is vrijwilligerswerk en wat is een taak voor professionals?

In de praktijk

Vrijwilligers vinden het belangrijk dat het vrijwilligerswerk aansluit bij hun motivatie.

Een sterk gevoel van verbondenheid en eigenaarschap bij bestaande vrijwilligers staat soms vernieuwing en aansluiting bij maatschappelijke ontwikkelingen in de weg.

Kwetsbare vrijwilligers hebben begeleiding nodig. Dit is niet altijd mogelijk.

Vrijwilligers hechten aan duidelijkheid en grenzen. In een veranderende maatschappij verschuiven deze grenzen juist.

Van de vrijwilligers met een bijstandsuitkering die een tegenprestatie leveren blijft 50% vrijwilligerswerk doen.

5

Op naar de nieuwe twintiger jaren

Social Media heeft de maatschappij echt veranderd, zeker als het gaat om communicatie tussen burgers en 'de maatschappij'.

Recessie en werkloosheid lopen terug. Sterke vrijwilligers gaan weer aan het werk.

Door verhogen pensioenleeftijd bestaat de 'fitte VUT-er' niet meer.

Er ontstaan vernieuwende initiatieven met een belangrijke sociale component. Er worden nieuwe verbindingen tussen mensen gelegd en hierdoor ontstaan nieuwe sociale netwerken.

Integratie verloopt beter als mensen meedoen in de maatschappij en de taal leren. Vrijwilligerswerk is daar heel geschikt voor.

In de praktijk

Veel vrijwilligers gebruiken Social Media om contact te houden met hun hulpvrager, organisatie of collega vrijwilligers.

Veel initiatieven op Social Media ontstaan in de wijk om burenhulp te organiseren of de veiligheid in de buurt te vergroten.

Extra focus op specifieke groepen kan helpen om hen te bereiken. Denk aan kwetsbare vrijwilligers, statushouders en jonge mantelzorgers.

8 AANBEVELINGEN

1. Stimuleer de opbouw van sociale netwerken. Zowel in de inrichting van de wijken en de stad als in het sociale domein.
2. Voer een open discussie over mogelijkheden en grenzen van vrijwillige inzet en verdringing van betaalde arbeid.
3. Maak de VOG (verklaring omtrent gedrag) voor vrijwilligers gratis.
4. Heb aandacht voor specifieke groepen die extra inzet van ons vergen om succesvol vrijwilligerswerk te kunnen doen.
5. Focus ook op het vinden van sterke vrijwilligers en betrek hierbij het bedrijfsleven.
6. Zorg ervoor dat mantelzorgers niet overbelast raken, heb aandacht voor hun specifieke vragen en behoeften.
7. Zet extra in op het bereiken van specifieke groepen mantelzorgers, zoals mantelzorgers met een migratieachtergrond.
8. Wees reëel in de verwachtingen t.a.v. vrijwilligers en mantelzorgers. Waardeer wat zij doen en laat dit ook blijken.